

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A fenntartható fejlődés stratégiájának jövőbeli perspektívái

(feltáró vélemény)

(2010/C 128/04)

Előadó: **Ernst Erik EHNMARK**

2009. március 18-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A fenntartható fejlődés stratégiájának jövőbeli perspektívái
(feltáró vélemény).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2009. október 13-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2009. november 4–5-én tartott, 457. plenáris ülésén (a november 5-i ülésnapon) 178 szavazattal 21 ellenében, 18 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) üdvözlöi az EU fenntartható fejlődési stratégiájáról szóló kétéves európai bizottsági jelentést ⁽¹⁾. Az európai bizottsági jelentés alapot kínál a fenntartható fejlődési stratégia uniós szintű végrehajtásáról szóló további vitához.

1.2. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottságnak azt a javaslatát, hogy a stratégia a következő időszakban a következő négy területen való fellépést tekintse prioritásnak: az alacsony széndioxid-kibocsátást eredményező gazdaság, a biodiverzitás, a víz és más természeti erőforrások védelme, a társadalmi befogadás erősítése és a fenntartható fejlődés nemzetközi vetületének erősítése. Az EGSZB sajnálatosnak tartja azonban, hogy az Európai Bizottság nem mélyítette el jobban az elemzést, és nem tett konkrét javaslatokat célokra, menetredekre és cselekvésekre ezeken a területeken.

1.3. Néhány pozitív tendencia ellenére egyértelmű, hogy az EU fenntarthatósági stratégiája a jelenlegi formájában nem vezet célra.

1.4. Ahhoz, hogy az EU fenntarthatósági stratégiája hatékony legyen, teljesen új irányítási struktúrára, ahhoz pedig megfelelő személyi és költségvetési eszközökre van szükség, továbbá olyan mechanizmusokra, amelyekkel a stratégia végrehajtása ellenőrizhető.

1.5. Az EGSZB üdvözlölné az Európai Bizottságon belüli erősebb összehangolást is, amihez hozzájárulhatna egy ezért felelős európai bizottsági tag is. Az EGSZB azt ajánlja ezenkívül, hogy hozzanak létre egy magas szintű, független bizottságot, amelynek feladata a fenntartható fejlődés terén elért eredmények rendszeres nyomon követése, valamint az intézményekhez szóló nyilvános ajánlások kidolgozása.

1.6. Az EGSZB kéri a Tanácsot és az Európai Bizottságot, hogy tegye az EU fenntarthatósági stratégiáját valamennyi uniós politika metastratégiájává. Valamennyi egyéb rövid távra szóló uniós stratégiának hozzá kell járulnia egy jövőbeli fenntarthatósági stratégia céljainak eléréséhez. Számos olyan politika, amelyről ma határoznak, hatással van az elkövetkező évtizedekre. A rövid távon ható intézkedések nem ronthatják az eljövendő generációk fejlődési lehetőségeit.

1.7. Az EGSZB véleményében azt fejt ki, hogy jobban össze kellene hangolni a lisszaboni stratégiát és a fenntartható fejlődési stratégiát. Az Európai Bizottság új lisszaboni vagy 2020-as stratégiájának kidolgozása kapcsán arra kell kérnünk a Bizottságot, hogy pontosan ismertesse, hogyan fogják a stratégiában javasolt tevékenységek támogatni a fenntarthatóbb fejlődés felé való átmenetet. A jövőbeli pénzügyi terv, a strukturális alapok, a KAP, a kutatási és fejlesztési keretprogramok és minden más fontosabb európai szintű stratégia és program esetében hasonlóképpen meg kell követelni annak ismertetését, hogy ezek hogyan járulnak hozzá a fenntartható fejlődési stratégia célkitűzéseéhez.

1.8. A GDP-t jelenlegi formájában nem lehet többé a politikák kidolgozásának alapmértékéjévé használni. A haladást és az emberek jólétét az eddigiektől eltérő módon kell értékelni. Az EGSZB teljes mértékben támogatja a GDP-n túlmenő teljesítménymutatók jelenleg zajló kidolgozását és gyakorlati alkalmazását. Ennek kapcsán vitára is szükség van az EU által népszerűsíteni kívánt értékekről.

1.9. A fenntartható fejlődéshez helyi szintű elkötelezettségre és szerepvállalásra van szükség. Az ilyen elkötelezettség kialakulásához mind a szociális partnerek, mind az egész civil társadalom aktív együttműködése szükséges.

⁽¹⁾ COM(2009) 400 végleges.

1.10. A fenntartható fejlődési stratégia sikeres megvalósításához a politikának is egyértelműen felelősséget kell vállalnia – mind európai és nemzeti, mind helyi szinten, és az Európai Parlamentre is egyértelmű szerep hárul. Az EGSZB azt ajánlja, hogy hozzanak létre egy mechanizmust, amelynek keretében az Európai Bizottság értékeli a tagállami haladást a jóváhagyott mutatók szerint, ezt pedig az egyes országokra szabott útmutatás kövesse a nagyobb figyelmet megkívánó főbb témákra vonatkozóan. Ennek alapjául a lisszaboni menetrenddel kapcsolatos eredmények nyomom követésére sikeresen létrehozott mechanizmus szolgálhatna.

1.11. Az EGSZB sajnálattal állapítja meg, hogy javaslatainak megfogalmazása előtt az Európai Bizottság a jelentéshez nem kérte ki sem az EGSZB, sem más szervezetek véleményét, amire pedig a Tanács 2006-os következtetéseiben felszólította. Ugyanilyen fontos lett volna a civil szervezetek álláspontjának feltérképezése. Az EGSZB megerősítette integrációs kapacitását a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos kérdésekben, amikor három évvel ezelőtt létrehozta a Fenntartható Fejlődés Megfigyelőközpontját; ez a testület pedig rendszeres konzultációt épített ki a fenntartható fejlődéssel foglalkozó nemzeti tanácsokkal. Az EGSZB azt ajánlja, hogy ezt a mechanizmust rendszeresebben használják fel annak érdekében, hogy biztosítva legyen a civil társadalom kreatív hozzájárulása a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos előrelépés aktualizálásához és nyomom követéséhez Európában.

1.12. Különösen fontos, hogy időben, még a 2012-ben Rióban sorra kerülő, a fenntartható fejlődés témájával foglalkozó nemzetközi csúcstalálkozó előtt jól működő fenntarthatósági stratégiával rendelkezünk.

2. Az Európai Bizottság közleménye

2.1. A fenntartható fejlődési stratégia további alakulásáról szóló európai bizottsági közlemény (COM(2009) 400 végleges, 2009. július 24.) sajnós pusztán szerény előrelépés. Bár egyrészt hangsúlyozza az uniós fenntarthatósági stratégia céljainak teljesítése során jelentkező hiányosságokat, másrészt viszont nem javasol hatékony intézkedéseket a fenti hiányosságok jövőbeli orvoslására.

2.1.1. Ebben az összefüggésben az EGSZB emlékeztet arra, hogy az egyértelmű politikai jelzések kérdése egyfajta vezérmotívumként vonul végig az Európai Bizottsággal, a Tanáccsal és az Európai Parlamenttel folytatott párbeszédén.

2.1.2. A politikai jelzésekről hozott döntésekhez jó előkészítő munka szükséges. Az EGSZB sajnálkozva veszi tudomásul, hogy az Európai Bizottság a fenntartható fejlődés idejének politikai értékelési alapjának kialakításához csak jelentéktelen forrásokat tudott rendelkezésre bocsátani.

2.2. Az európai bizottsági dokumentum számos „pillanatfelvételt” tartalmaz a hét fő területen és az átfogó témakörökben elért haladásról. Ez az eljárás nagyon üdvözlendő, mivel ily módon kiderül, mely prioritásokat kell elmélyíteni, és hol szükséges részletesebb elemzés.

2.3. A dokumentumban leírt fejlemények szinte kizárólag kedvezőtlenek. Az elmúlt években nagy munka folyt éghajlati és energiaügyi kérdésekben, az eredmények azonban jórészt még mindig nem kielégítőek. A közlekedés egy további olyan terület, amelyen

a politikának nem sikerült a kibocsátáscsökkentés irányába változtatni a tendenciákat. Általában véve pozitív példákat csak egy-egy intézkedés formájában tudunk felsorolni – egy-egy ígéretes jogalkotási javaslatot vagy innovatív kezdeményezést; általános tendencia és a kedvező fejlődés irányába való fordulat azonban nem figyelhető meg.

2.4. Az EGSZB nem szándékozik kommentálni azt, ahogyan az Európai Bizottság sematikusan értékeli az egyes politikaterületeket, csak annyit szeretne megjegyezni, hogy az átdolgozás nem sok okot ad a derűlátásra. Egyértelműen kiderül, hogy a fenntartható fejlődéshez komolyabb politikai elkötelezettség szükséges.

2.5. A termelés és a fogyasztás terén a fenntarthatóság néhány éve igen nagy prioritást élvez. Egy másik példa a nyersanyag-felhasználás a gyártásban: statisztikákból az derül ki, hogy az EU-ban és az USA-ban gyártási egységenként kétszer annyi nyersanyagot használnak fel, mint például Japánban. Itt jelentős nyereséget eredményezhetne az ésszerűsítés.

2.6. Az Európai Bizottság különös fontosságot tulajdonít az arra irányuló erőfeszítéseknek, hogy a szociális vetület és a szociális kérdések beépüljenek mind a fenntartható fejlődési stratégiába, mind más aktuális uniós fejlesztési stratégiákba (a lisszaboni stratégiába stb.). Az ilyen erőfeszítések jelentősége azzal a ténnyel világítható meg, hogy több mint 70 millió európai él szegénységben (a többek között az EU statisztikai hivatala által is alkalmazott definíció alapján). A migráció és a szegénységben élők számának növekedése közötti összefüggés lényeges kérdés.

3. Stratégia a válságban?

3.1. A fenntartható fejlődési politika kezdete a csaknem 20 évvel ezelőtt tartott riói konferenciához köthető. A konferencia üzenete egyértelmű és meggyőző volt: A jelenlegi szükségleteket úgy kell kielégíteni, hogy ne veszélyeztessük azt, hogy a következő generációk is ki tudják elégíteni saját szükségleteiket. A tíz évvel későbbi johannesburgi csúcstalálkozó (ENSZ-világtalálkozó a fenntartható fejlődésről, Johannesburg, 2002) következtetése nagy visszhangot váltottak ki: ott dolgoztak ki végre egy átfogó javaslatsomagot a világszerte igazságos társadalmi fejlődésre vonatkozóan.

3.2. A johannesburgi előkészületek részeként az EU elfogadta első európai fenntartható fejlődési stratégiáját (COM(2001) 264 végleges: Fenntartható fejlődés Európában egy jobb világért: az Európai Unió fenntartható fejlődési stratégiája.).

3.3. Az EU fenntartható fejlődési stratégiáját 2001 tavaszán a fellendülés euforikus hangulatú korszakában fogadták el. Csak néhány évvel később vált a helyzet egyre bonyolultabbá.

3.4. A stratégián önmagában nem volt mit kifogásolni. Lelkes támogatókból sem volt hiány a civil társadalomban, valamint az politikusok és véleményalkotók körében.

3.5. A probléma inkább abban állt, hogy nem volt meg a tényleges elszántság (vagy képesség) a tervek konkrét cselekvési programokba való átültetésének megkezdéséhez.

3.6. 2006-ban a fenntarthatósági stratégiát „Az EU fenntartható fejlődési stratégiájának felülvizsgálata – a megújult stratégia” című határozat révén átdolgozták. Az átdolgozás nem eredményezett új felismeréseket a prioritások meghatározásának vagy a megvalósítás eljárásainak kérdésében. Ezzel párhuzamosan az EU új programokat dolgozott ki, többek között a gazdasági növekedésre és a foglalkoztatásra.

3.7. Az utóbbi években egyre nyilvánvalóbbá vált a fenntartható fejlődésre vonatkozó elképzelések, illetve a növekedést és versenyképességet célzó programok közötti feszültség. Ami megkülönbözteti őket, az például az időtartamuk: míg a lisszaboni stratégia középtávra, a fenntartható fejlődési stratégia hosszú távra készült. Ez oda vezethet, hogy a lisszaboni stratégia keretében rövid távon ható intézkedések kapnak előnyt, amelyek ellentmondanak a fenntarthatóság hosszú távú céljának.

3.8. Egyre több olyan vélemény hallható, hogy felül kell vizsgálni a két stratégia közötti feladatmegosztást. A két stratégia egyesítése lehetséges intézkedés lenne a rendelkezésre álló források hatékonyabb felhasználására.

3.9. E vélemény célja azonban az, hogy rámutasson: új lendületet kell adni a fenntartható fejlődési stratégiának, ami utat mutatna mind a további európai, mind a globális erőfeszítéseknek.

4. Mit tanultunk?

4.1. Az elmúlt években az EGSZB több mint tíz véleményt fogadott el a stratégia különböző aspektusairól, emellett áttekintéseket tett közzé a stratégia továbbfejlesztésének lehetséges módjairól. A vélemények lényegi tartalma az volt, hogy a fenntartható fejlődést és a lisszaboni stratégiát kéz a kézben kell fejleszteni, akkor is, ha különböző kategóriákhoz tartoznak ⁽²⁾.

4.2. Az EGSZB három tényezőt állapított meg, amelyek együttesen magyarázatot adnak arra, hogy a két stratégia miért járt különböző hatásokkal:

- Az egyik magyarázat a két stratégia különböző politikai súlya. A lisszaboni stratégia megpróbál választ adni sürgős politikai kérdésekre, a fenntartható fejlődés esetében pedig a hosszú távú prioritásokat illető kérdés megválaszolásáról van szó. A különbség már a személyi kérdésekben is megállapítható: a lisszaboni stratégia mögött a kormányfők állnak, míg a fenntartható fejlődés gyakran a környezetvédelmi miniszterek hatásköre. Ez az eltérő súly tükröződik az erőforrások szétosztásában is: mind az Európai Bizottságnál, mind a tagállamokban lényegesen kisebb személyzet dolgozik a fenntarthatóságon, mint a lisszaboni stratégián.
- Mindkét stratégia igen vegyes visszhangot váltott ki a közvéleményben: A lisszaboni stratégia, ha nem is általánosan ismert, igen közel áll ahhoz, hogy széles körben ismertté váljon. A fenntartható fejlődést elméleti dolognak tekintik, amely nehezen köthető a gyakorlati politikához.
- Irányítási eszközök és értékelés: A lisszaboni stratégiának szigorú tervezési és nyomonkövetési rendszere van, amely közös szabványokat és határidőket követ. A fenntartható fejlődés esetében kevésbé kötelező érvényű rendszere van a közös prioritások elfogadásának és a közös értékelésnek.

⁽²⁾ Ld. pl.: HL C 195., 2006.8.18., 29. o., valamint HL C 256., 2007.10.27., 76. o.

Ennek következtében a lisszaboni stratégia révén erősebb nyomást lehet gyakorolni a tagállamokra, míg a fenntartható fejlődés esetében inkább csak általánosak a célok.

4.3. A legutóbbi átfogó értékelésre a stratégia átdolgozása előtt, 2006-ban került sor. A stratégia átdolgozott iránymutatásaiban a Tanács kiemelte, hogy alapvető jelentőségű az együttműködés és a koordináció erősítése a fenntartható fejlődés érdekében tett nemzeti és európai erőfeszítések között. Különösen fontosnak tartották egyértelmű prioritások kidolgozását a fenntartható fejlődés érdekében tett erőfeszítések során. Az Európai Bizottság 2008-as kétéves jelentését megelőzően végzett egyik értékelés továbbá azt a következtetést vonta le, hogy a termékek életciklusára vonatkozó megközelítés és a hulladékképződés megelőzése, valamint számos környezetvédelmi kezdeményezés esetében haladás könyvelhető el (Progress on EU Sustainable Development Strategy [Az EU fenntartható fejlődési stratégiájának előrehaladása], záró jelentés, ECORYS).

4.4. Lényeges az a megjegyzés, hogy a strukturális alapok és a fenntartható fejlődési stratégia nincsenek eléggé összehangolva egymással. A beruházások fenntarthatóságának különösen azokon a területeken kellene abszolút elsőbbséget élveznie, ahol az EU nagyarányú pénzügyi hozzájárulást nyújt.

5. Új lendület a fenntartható fejlődési stratégiának: néhány kiindulópont

5.1. Az EU vezető szerepet vállalt a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos globális megközelítések kialakításában. Számos ország és országcsoport éllovasnak tekinti az EU-t a fenntarthatóság témakörében. Ha az EU a fenntartható fejlődési stratégia újjáélesztésében is útmutató szerepet tud vállalni, az nagy nyereség.

5.2. A stratégia jelenlegi kialakítására vonatkozó számos nehézség egyike abban áll, hogy olyan sok prioritással rendelkezik: hét fő terület és négy átfogó témakör. Abból indulhatunk ki, hogy egy markánsabb prioritásokkal rendelkező stratégiának nagyobb a meggyőző ereje. A nagyobb meggyőző erőhöz az is döntően fontos, hogy az EU fenntarthatósági stratégiája világos és számszerűsíthető célokat tartalmazzon.

5.3. Ezenkívül nem szabad tovább elhallgatni, hogy bár a fenntartható fejlődés három pillére épül, nem képes mindig minden intézkedés egyszerre szolgálni a környezetvédelmet, illetve a szociális és gazdasági érdekeket is. Nem beszélhetünk csak „nyertes-nyertes helyzetről”. Inkább prioritásokat kell meghatározni, melyek gyakran fájdalmasak. A múltban a kelletnél többször olyan prioritásokat fogalmaztak meg, amelyek rövid távú gazdasági érdekeket szolgáltak. Úgy tűnik, hogy sajnos megint ez ismétlődik a jelenlegi gazdasági válság során a szerkezetátalakítási programokban is.

5.4. A közszférának fontos vezető szerepet kell vállalnia a fenntarthatóság ösztönzésében. A döntéshozók a törvényalkotás révén, adókedvezményekkel és támogatásokkal (illetve káros támogatások megszüntetésével), valamint a közbeszerzés segítségével fontos impulzusokkal szolgálhatnak a nagyobb fenntarthatóság eléréséhez.

5.5. Az új, 2014-től induló pénzügyi tervnek a jövőbeli fenntarthatósági stratégia céljaihoz kell igazodnia.

5.6. Az EU fenntartható fejlődési stratégiájának foglalkoznia kell a káros támogatások problematikájával. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy terjessze végre elő a káros támogatások reformjával kapcsolatos ütemtervet, amely már 2008 óta esedékes.

5.7. A fenntarthatósági stratégia újjáélesztésének nem szabad a központi ellenőrzés növekedéséhez vezetnie. A fenntartható fejlődésnek új megközelítésekkel kell együtt járnia a feladatok elosztása és a polgárok közeli döntéshozatal terén.

5.8. A fenntartható fejlődés a helyi cselekvési szintek elkötelezettségén és fellépésén alapul. Az 1990-es években az önkéntes szervezetek és a szociális partnerek jelentős mértékben részesei voltak annak, hogy a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos uniós fellépés dinamikus jelleget öltött. A fenntartható fejlődés új formájában igen fontos szerepet kell biztosítani az önkéntes szervezeteknek.

5.9. A jövőbeli munka további fontos szereplői a regionális és elsősorban a települési intézmények.

5.10. Gyakran hallható, hogy a gazdaságnak nagyobb szerepet kellene vállalnia. Az átdolgozott fenntartható fejlődési stratégiában magától értetődő, egyértelmű szerep hárul a vállalatokra. Megállapítható, hogy a gazdaság terén egyértelműen erős az érdeklődés az éghajlattal és a fenntartható fejlődéssel összefüggő kérdések iránt.

6. Érvek a fenntartható fejlődési stratégia újjáélesztése mellett

6.1. Fontos-e, hogy a fenntartható fejlődési stratégia új lendületet kapjon? A kérdés különösen hangozhat. Az éghajlat, energia, mezőgazdaság és biodiverzitás stb. témájával kapcsolatos mindennapi információáradatot tekintve a fenntarthatósággal kapcsolatos kérdésekkel való tényleges munka alapja szinte tetszőlegesen széles.

6.2. A globális felmelegedés konkrét problematikája igen nagy figyelmet kapott, és számos riasztó jelentést eredményezett, mint például a Stern-jelentés. Az ökoszisztémák és a biológiai sokféleség gazdasági vonatkozásaival kapcsolatos TEEB-projekt pedig kihangsúlyozta azokat az ökoszisztémákra leselkedő veszélyeket, melyek akkor fenyegetnek, ha továbbra is csökkentjük a biológiai sokféleséget és túlságosan igénybe vesszük az ökoszisztémákat.

6.3. A növekvő hőmérsékletek miatt a szélesebb értelemben vett mezőgazdaság új problémákkal szembesül majd. Az a kérdés, hogy a mezőgazdaságnak az új feltételek között hogyan kell módosítania a termelést, továbbra is központi kérdés a további agrárpolitikai munkában.

6.4. A listát tetszés szerint folytathatnánk. A legtöbb kérdés már ismert az általános vitákból. Kevesebb figyelmet kap, hogy a mindennapi életünkre gyakorolt hatások hamarabb érzékelhetők lesznek, mint ahogy eddig gondoltuk.

6.5. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy tegye az EU fenntarthatósági stratégiáját valamennyi egyéb uniós politika metastratégiájává. Az összes többi uniós stratégiának hozzá kell járulnia az EU jövőbeli fenntarthatósági stratégiájában kitűzött célok eléréséhez, és erősítenie kell a fenntarthatóságot.

6.6. Az EGSZB nyomatékosan támogatja a GDP-n túlmutató gazdasági mutatók továbbfejlesztését és alkalmazását. A Stiglitz-bizottság közelmúltban közzétett jelentése újra egyértelműen rávilágított, hogy a GDP nem képes irányvonalakkal szolgálni azokhoz a komoly döntésekhez, amelyeket most meg kell hoznunk. Épp ellenkezőleg: félrevezet, mivel nem fedi fel a valós problémákat, és így kitalolja azokat a jövőbe. Az EGSZB nemrégiben fogadott el egy véleményt, amelyben a GDP-re vonatkozó új megközelítés következményeivel foglalkozik. ⁽³⁾ A vitának azonban túl kell mutatnia a mérésre szolgáló mutatók megvitatásán. A fő cél annak bemutatása kell hogy legyen, hogy miként akarjuk fenntartható módon megvalósítani társadalmunkban a jólétet és a jó közérzetet, és hogyan akarunk low-input/high-output-gazdasággá válni.

6.7. Az EU-nak a fenntartható fejlődéssel összefüggő kérdésekben is javítania kell a polgárokkal való kommunikációt.

7. A politikai felelősség és az irányítás szükségessége

7.1. A fenntartható fejlődésről szóló számos véleményben az EGSZB hangsúlyozta, hogy a fenntartható fejlődéshez politikai irányításra van szükség, és arra, hogy meglegyen a szándék a hajtóerőként közreműködni a fejlesztési munkában. Ez nem egyenlő a központosítás követelésével. Inkább hálózatok létrehozásának kezdeményezéséről van szó, valamint arról, hogy meglegyen a szándék a felelősség vállalására.

7.2. Az EGSZB megismétli azt a korábbi véleményeiben már kifejtett nézetét, hogy a fenntartható fejlődés iránti sikeres elkötelezettséghez aktív politikai felelősségvállalás mellett a helyi és regionális szint aktív szerepvállalása is szükséges. Az EGSZB hangsúlyozza továbbá, hogy a szociális partnereknek és a szélesebb értelemben vett civil társadalomnak meg kell kapniuk a lehetőséget arra, hogy aktívan részt vehessenek a tervezésben és a megvalósításban.

7.3. Ennek kapcsán ki kell emelni a két központi fejlesztési stratégia – vagyis a lisszaboni stratégia és a fenntartható fejlődési stratégia – közötti együttműködés szükségességét. Hogy mikor egyesül esetleg ez a két stratégia, az kevésbé érdekes, mint az, hogy szorosan össze legyenek hangolva. Az mindenesetre világos kell hogy legyen, hogy a lisszaboni menetrend keretében hozott intézkedések hozzájárulnak az átfogóbb uniós fenntarthatósági stratégia céljaihoz.

⁽³⁾ HL C 100., 2009.4.30., 53. o.

7.4. Az EU fenntartható fejlődési stratégiájának sikeres végrehajtásához elengedhetetlen az erősebb kormányzási struktúra. Az EGSZB felkéri a Tanácsot, hogy a fenntarthatósági stratégiához is hozzon létre olyan kormányzási ciklust, mint amelyet a lisszaboni stratégiához létrehozott – azaz éves jelentéssel, teljesítményértékeléssel és a nyitott koordinációs módszerrel működött – annak érdekében, hogy jobban összehasonlíthatók legyenek a tagállamok, és hogy verseny alakuljon ki a nagyobb fenntarthatóság elérésére. Ezenfelül a tagállamokban és az Európai Bizottságban is több forrást kell rendelkezésre bocsátani az uniós fenntarthatósági stratégia végrehajtásához.

8. Tudás és magatartásformák

8.1. Az Európai Bizottság nagy figyelmet fordít az általános és a szakképzés területére, és összefoglalja az egyes uniós programokat. Az Európai Bizottság elmulasztja azonban szélesebb demokratikus perspektívába helyezni az általános és szakképzés, valamint a tudás kérdését. A fenntartható fejlődés, éppúgy, mint az éghajlat-politika, olyan döntéseket fog igényelni, amelyeket nem mindig üdvözlnek minden oldalról. A fenntartható fejlődést, éppúgy, mint az éghajlati és energiapolitikát, helyi szinten kell meghatározni.

8.2. Hogyan lehet biztosítani a helyi jelleget és a támogatást? Ennek egyik kulcsa az általános és szakképzés – mégpedig például a skandináv népfőiskolák értelmében, amelyek esetében a demokratikus vetület előkelő helyet foglal el a képzésben. Társadalmi szemszögből a képzés jelentős hozzájárulást jelent a demokratikus struktúrák felépítéséhez. Nem hiába töltöttek be a skandináv országokban a népfőiskolák jelentős szerepet a különféle társadalmi szervezetek tagjainak toborzásában.

8.3. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az iskolának és a fiatalok általános és szakképzésének kevésbé fontos szerepe van. Arról van itt szó, hogy erősítsük mind a felnőttképzést, mind az iskolai oktatást, valamint hogy új tanítási módszereket találjunk.

8.4. Az EGSZB azt ajánlja, hogy a fenntartható fejlődési stratégiát átfogóbban alakítsák ki a képzés és szakképzés terén.

9. Kutatás és hosszú távú fejlesztés

9.1. A kutatás szerepét már a fenntarthatósággal kapcsolatos első határozatok alkalmával kiemelték. Több specifikus határozat született a kutatásnak és a kutatók képzésének hosszú távú kiépítése terén. A legfontosabbak közé tartozik az a Barcelonában

hozott határozat, amely azt a célt tűzte ki, hogy az uniós tagállamokban a kutatásra és fejlesztésre fordított kiadások arányát egy bizonyos időszakban, illetve 2010-ig a GDP 3 %-ára kell emelni.

9.2. Az EGSZB utal arra, hogy minden tagállamnak erőfeszítéseket kell tennie a Barcelonában kitűzött cél elérése érdekében, és így a kutatás támogatását is erőteljesen növelniük kell.

9.3. A kutatási politikát és a lisszaboni stratégiát egyértelműbben össze kellene kötni egymással, hogy így lehessen szinergiahatásokat elérni a fenntartható fejlődés és a lisszaboni stratégia között.

9.4. Az éghajlatváltozás terén jól kiépült a kutatóintézetek közötti együttműködés. Előfordulhat azonban, hogy a ténylegesen hosszú távra tervezett kutatás nehezen állja meg a helyét a kutatási eszközökért folyó versenyben. Az EGSZB ezért arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy az EU kutatási programjának keretében készítsen tanulmányt az aktuális kutatási igényekről az éghajlatra, az energiaügyi kérdésekre és a fenntartható fejlődésre vonatkozóan.

10. Az előkészítés jobb szervezése

10.1. Az EGSZB különböző összefüggésekben kiemelte a politikai vezetés szükségességét a fenntartható fejlődés, illetve az éghajlat- és energiapolitika terén hozandó intézkedések előkészítésére vonatkozóan. Több alkalommal idézte a korábbi francia miniszterelnök, Michel Rochard szavait, aki egy nagy EGSZB-konferencián azt mondta, hogy a fenntartható fejlődés kétségtelenül olyan döntéseket tesz majd szükségessé, amelyek nem mindig lesznek könnyűek és népszerűek. A luxemburgi miniszterelnök néhány éve szintén hasonlóan nyilatkozott, amikor azt mondta, hogy a Tanácsban pontosan tudják, milyen intézkedésekre van szükség. A probléma csak abban áll, hogy nem tudják, ezeknek az intézkedéseknek a végrehajtása után hogyan kerülhetnek be újra a parlamentbe.

10.2. A megoldás az, hogy idejében és rendszeresen törekedjünk a párbeszédre. Itt elsősorban a helyi szinten kell kezdeni, és alulról felfelé kell haladni. Az egyik kulcsszó a részvétel, amelyet azonban a szolidaritásnak kell kiegészítenie.

10.3. Az EGSZB több alkalommal utalt egy erősebb együttműködési struktúra szükségességére az Európai Bizottságon belül. A mai helyzetre átvittve ez egy bizonyos – alelnöki rangú – bizottsági tag révén történhetne, aki a nagy aktuális stratégiák, tehát a fenntarthatósági, az éghajlati és energiaügyi, valamint a lisszaboni stratégia közötti együttműködés és koordináció előmozdításáért lenne felelős.

Kelt Brüsszelben, 2009. november 5-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Mario SEPI